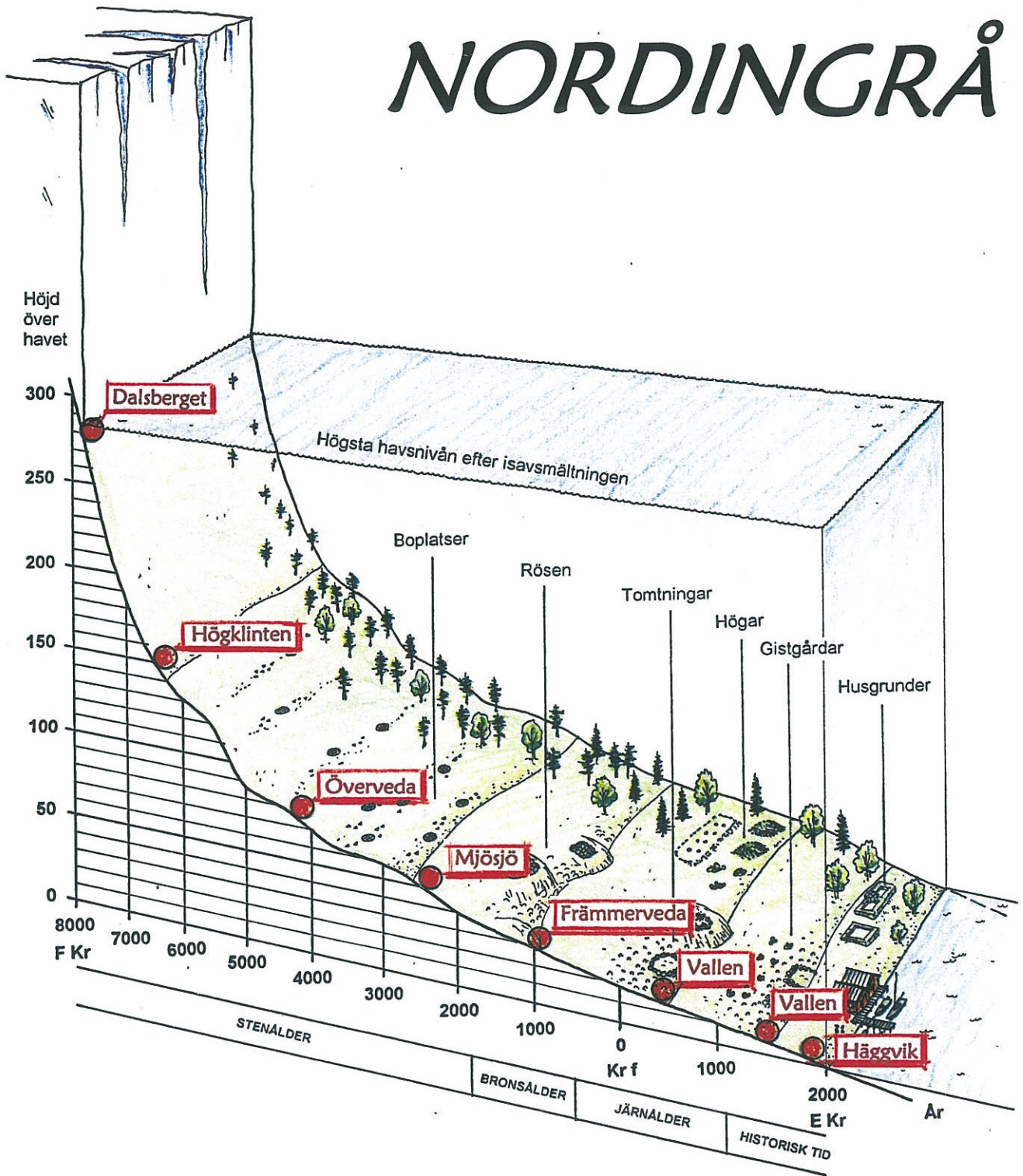

NORDINGRÅ

10 000 år av landhöjning
och kulturutveckling

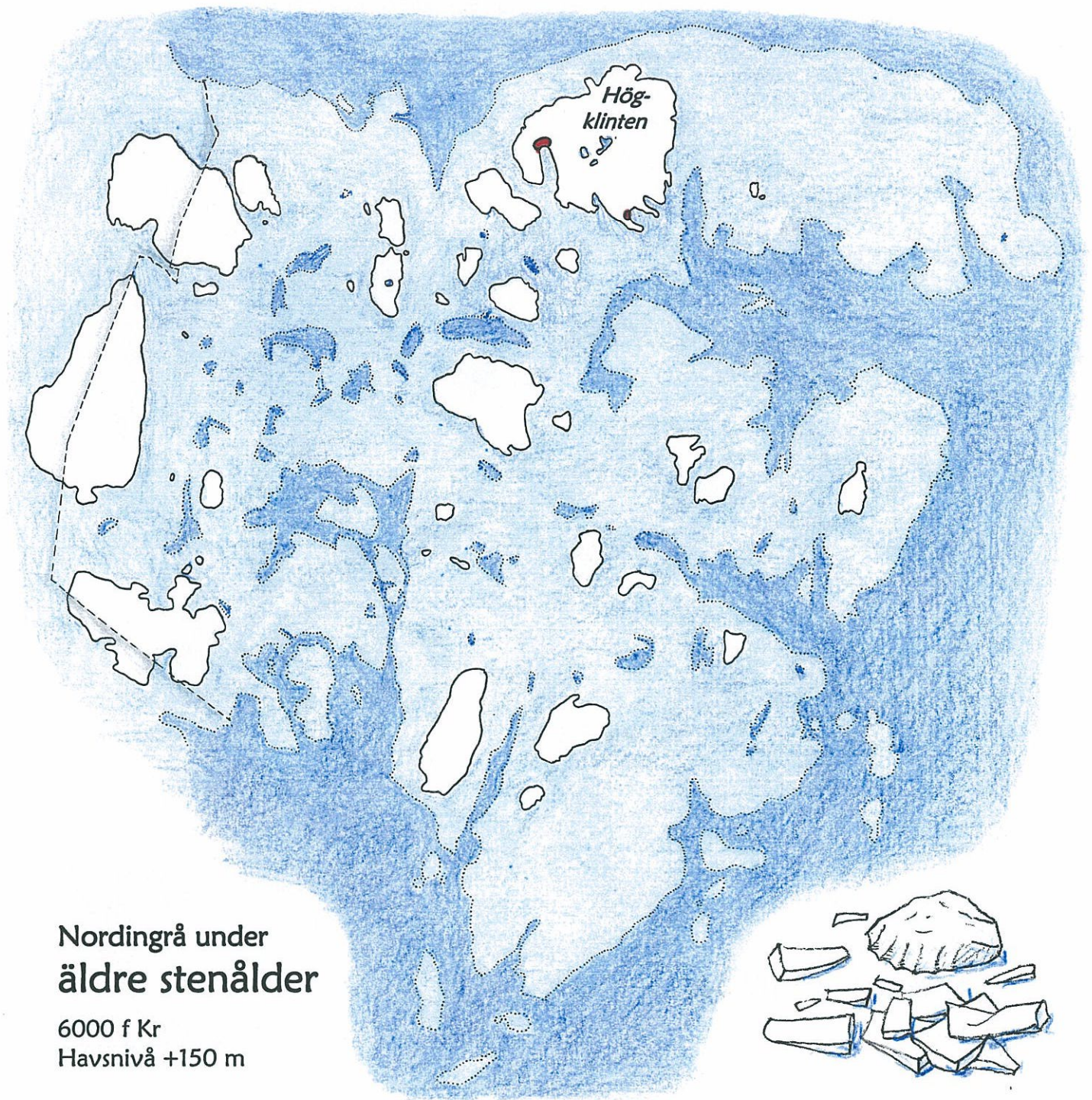

Nordingrå under istiden

8000 f Kr
Havsnivå +280 m

"Isens folk" Inlandsisen smälter undan från Nordingrå. Jordskorpan är nedtryckt 285 m och havet svallar över Nordingrå. Det första landområde som kommer till synes är toppen på det 332 m höga Dalsberget. Det är ett kalottberg med en hätta av morän som aldrig legat under vatten. Kanske paddlar en djärv istidsjägare förbi i sin kanot.

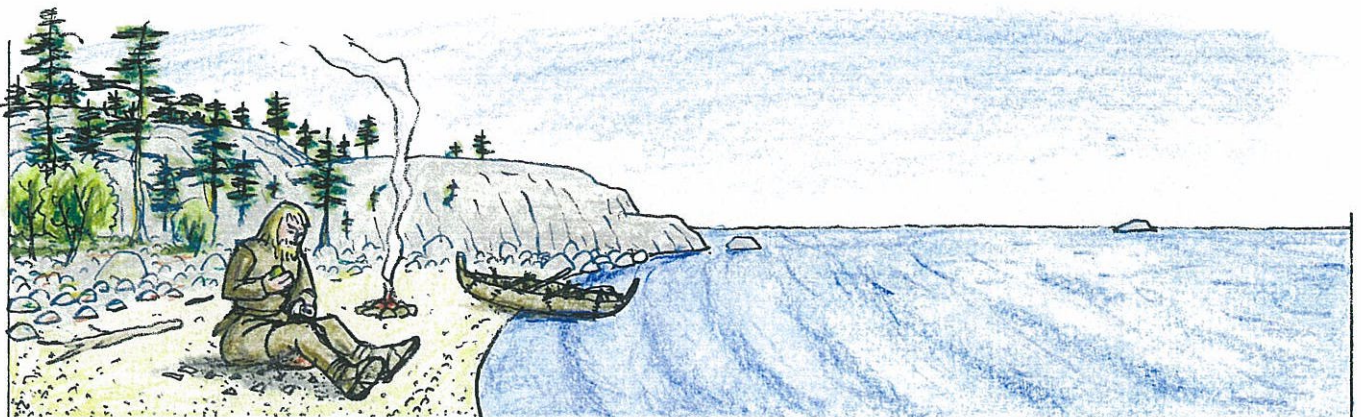

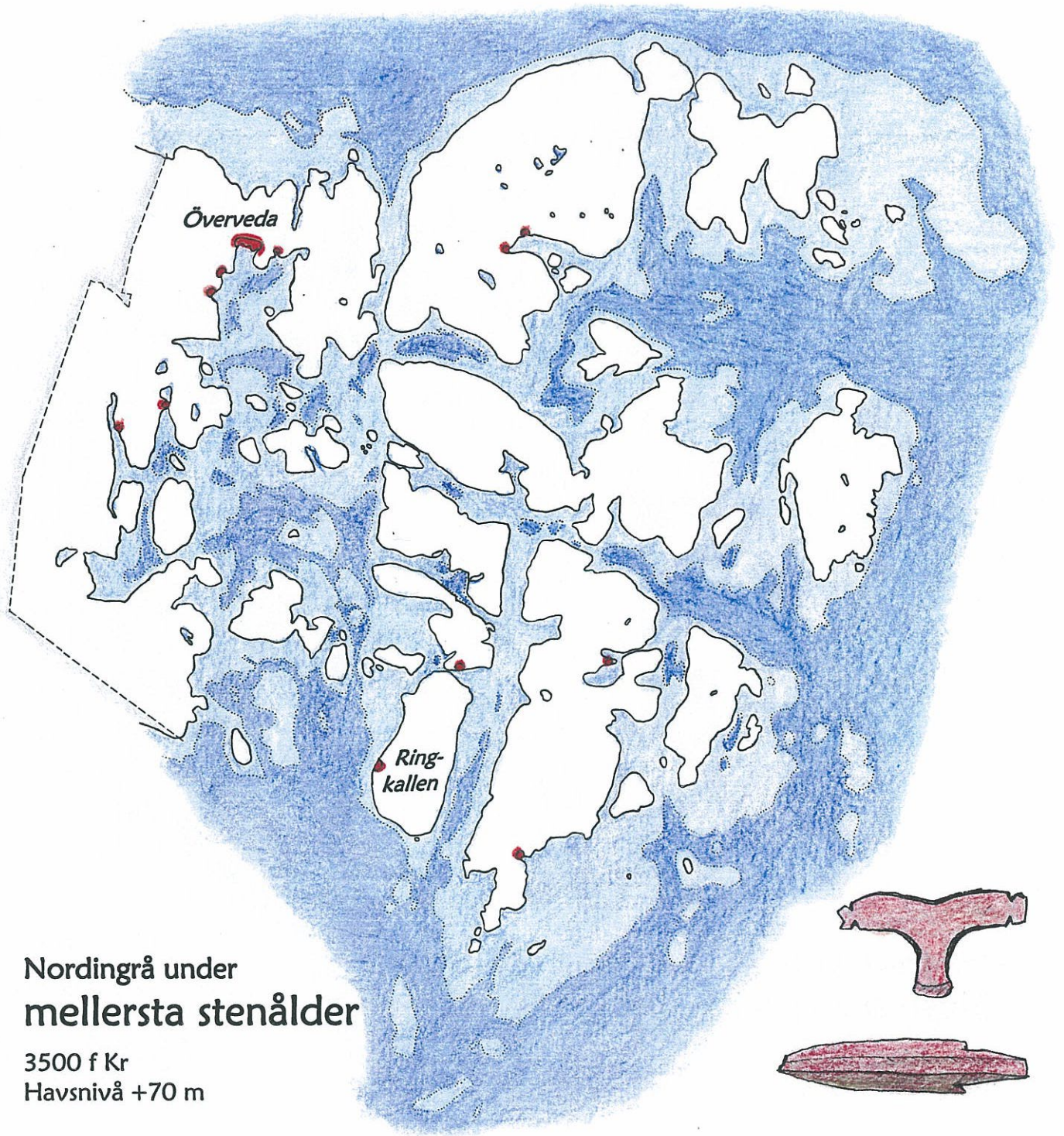
Nordingrå under äldre stenålder

6000 f Kr
Havsnivå +150 m

”Kvartsens folk” Nordingrå är en gles skärgård. De första spåren efter människor här efter kusten är små lägerplatser i skyddade vikar. Där har ett fångstfolk på kortvariga besök fiskat och jagat säl. De tillverkar sina redskap av kvarts och avfallet från tillverkningen ligger ännu kvar på de gamla stränderna. Den äldsta bopplatsen vi känner till ligger på Höglintan, som då var en liten ö.

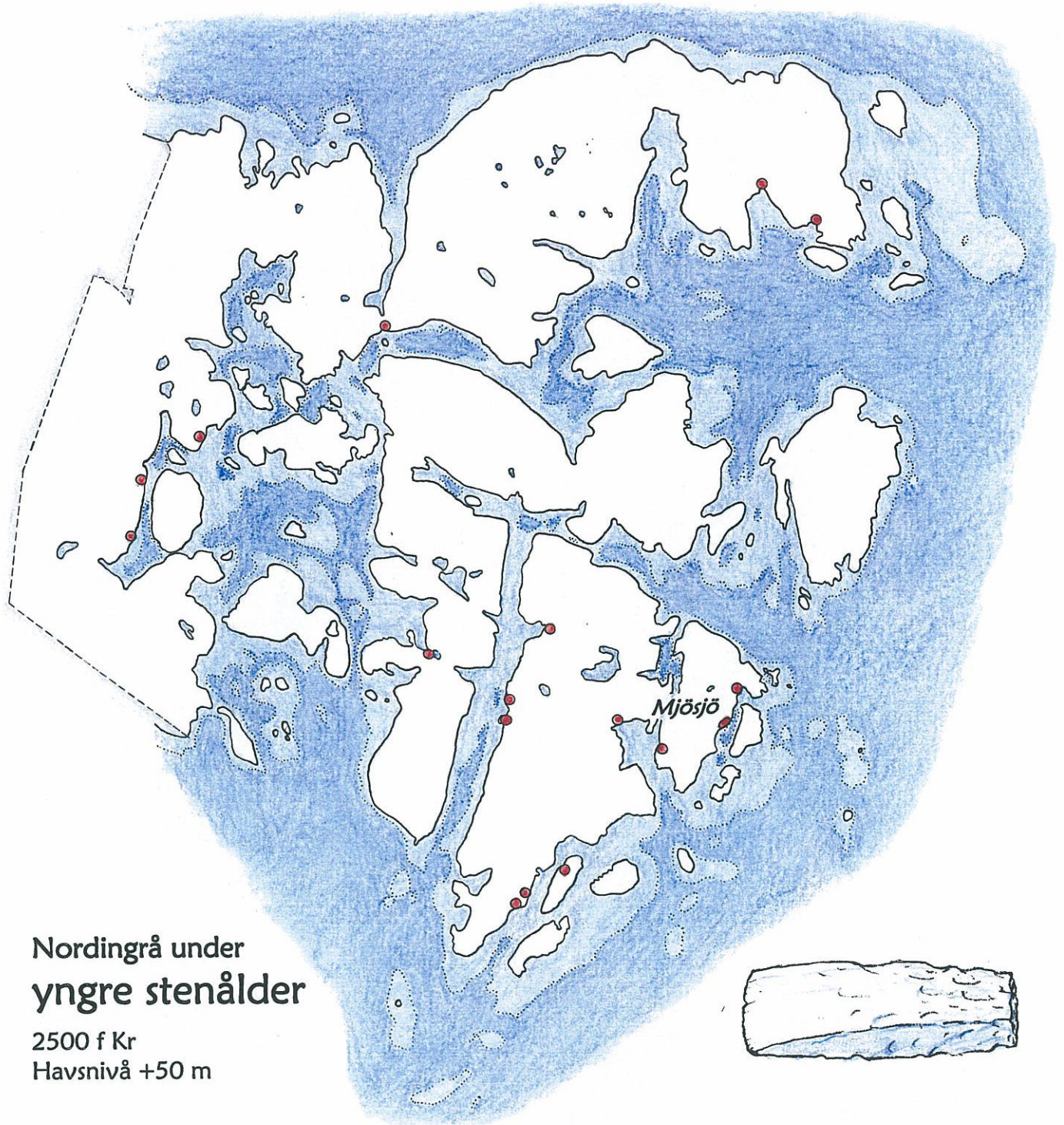

Nordingrå under mellersta stenålder

3500 f Kr
Havsnivå +70 m

”Skiffrets folk” Nordingrå är ett splittrat fjärdlandskap. Klimatet är varmt och fångstfolket har säsongboplatser inne i de djupa fjärdarna. De första bostäderna är enkla kåtor klädda med skinn eller näver. Man tillverkar vackra redskap och smycken av skiffer. Kanske hämtas skiffern på Ringkalleberget. Övervedaboplatsen är en av Norrlands fyndrikaste boplatser med bl a de mystiska T-formade redskapen.

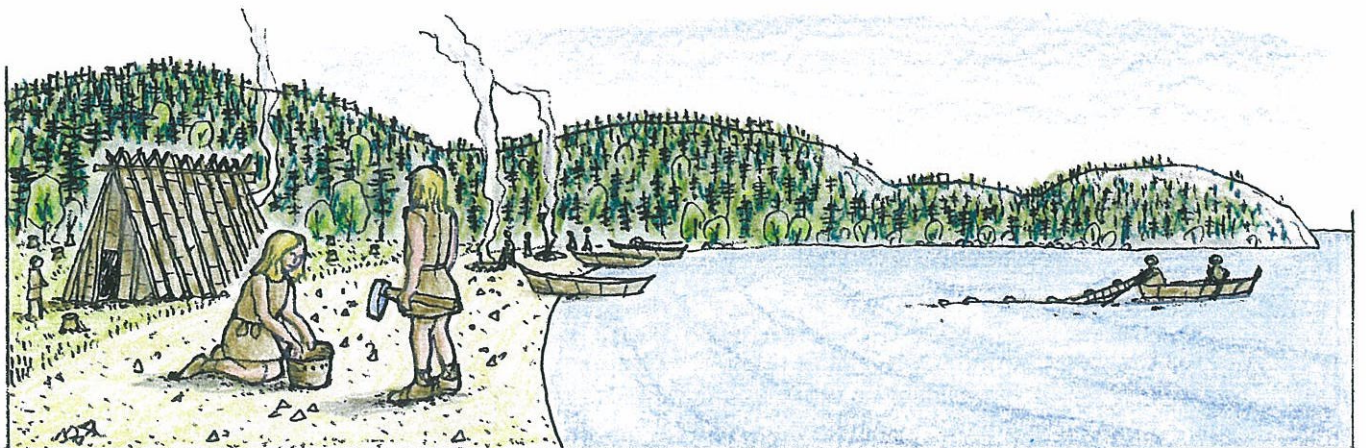

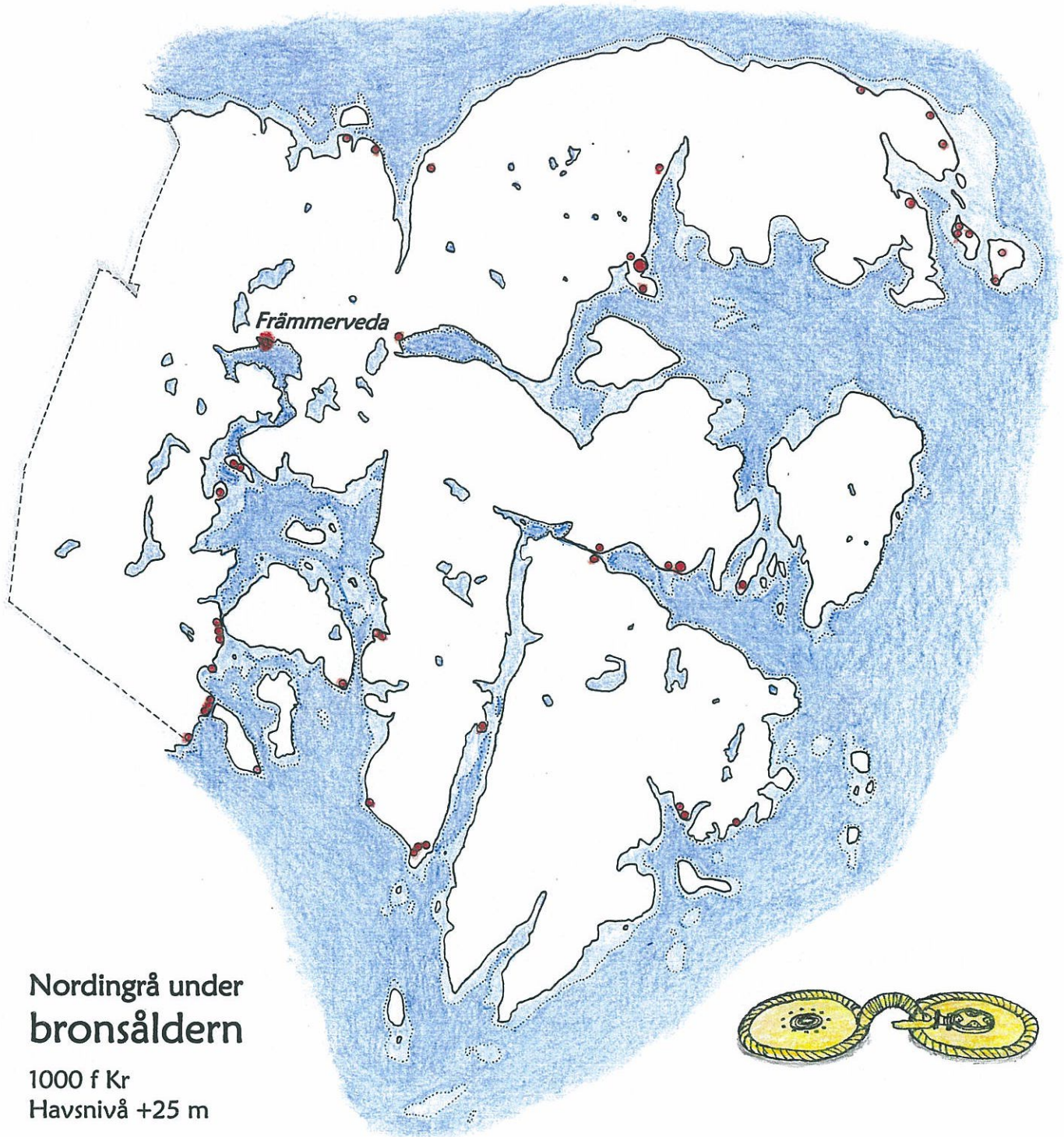

Nordingrå under yngre stenålder

2500 f Kr
Havsnivå +50 m

"Flintans folk" Nordingrå är ett landskap med fjärdar och sund. En ny redskapskultur kommer från söder. Användningen av kvarts och skiffer minskar och man börjar i stället använda yxor av diabas och flinta. Man bor i långa hyddor klädda med skinn och näver. Det finns spår efter sädesodling och längs stränderna ansamlas stora mängder koksten efter beredning av säl. En sådan boplats finns i Mjösjö. Flintyxor har påträffats i Sebång och Gärde.

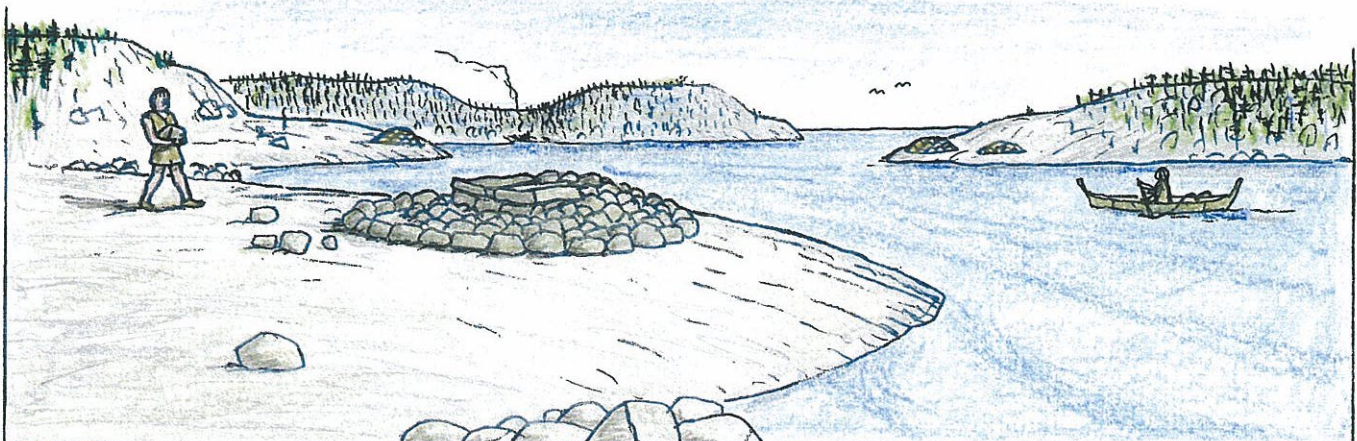

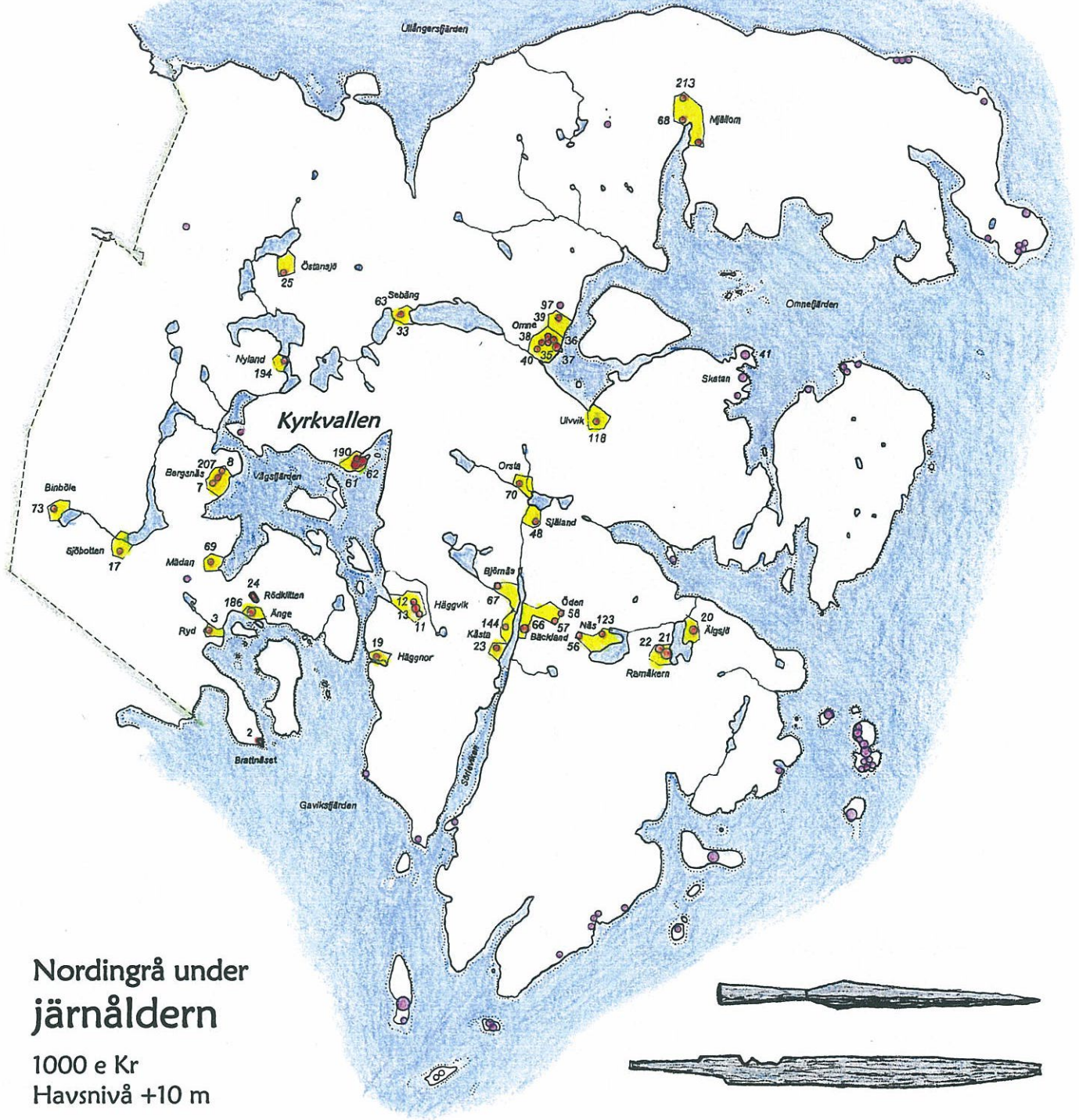
Nordingrå under bronsåldern

1000 f Kr
Havsnivå +25 m

”**Bronsets folk**” Nordingrå börjar likna dagens landskap, men fjärdarna är djupare. Boplatserna ligger inne i fjärdarna och båten är fortfarande det viktigaste färdmedlet. Man lever av jakt, fiske och även viss fårskötsel. Utmed stränderna läggs de döda under gravrösen som signalerar familjernas hemrevir. I Främmerveda ligger ett stort gravröse långt inne i en fjärd. Från söder kommer dyrbara bronsföremål. Ett vackert spänne är funnet i Sebäng.

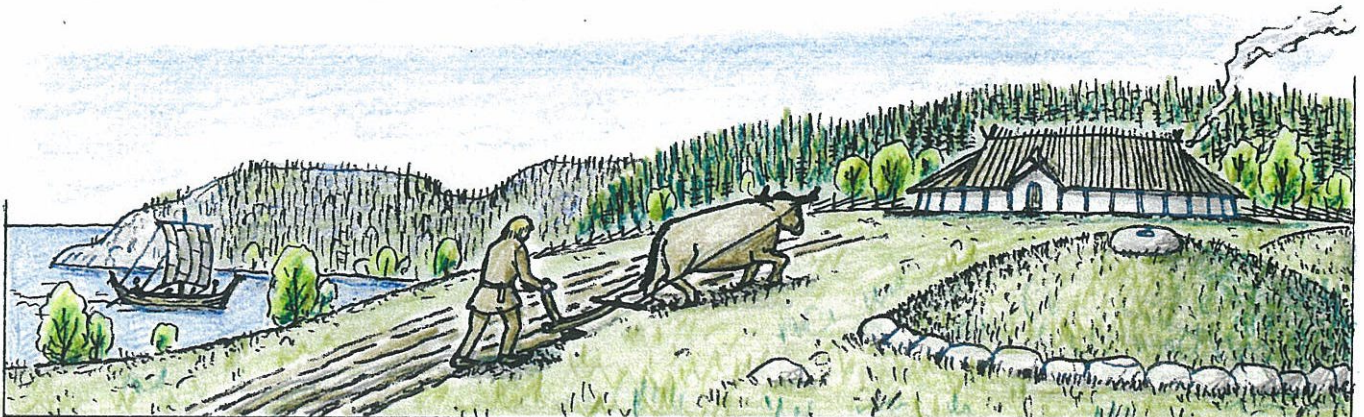

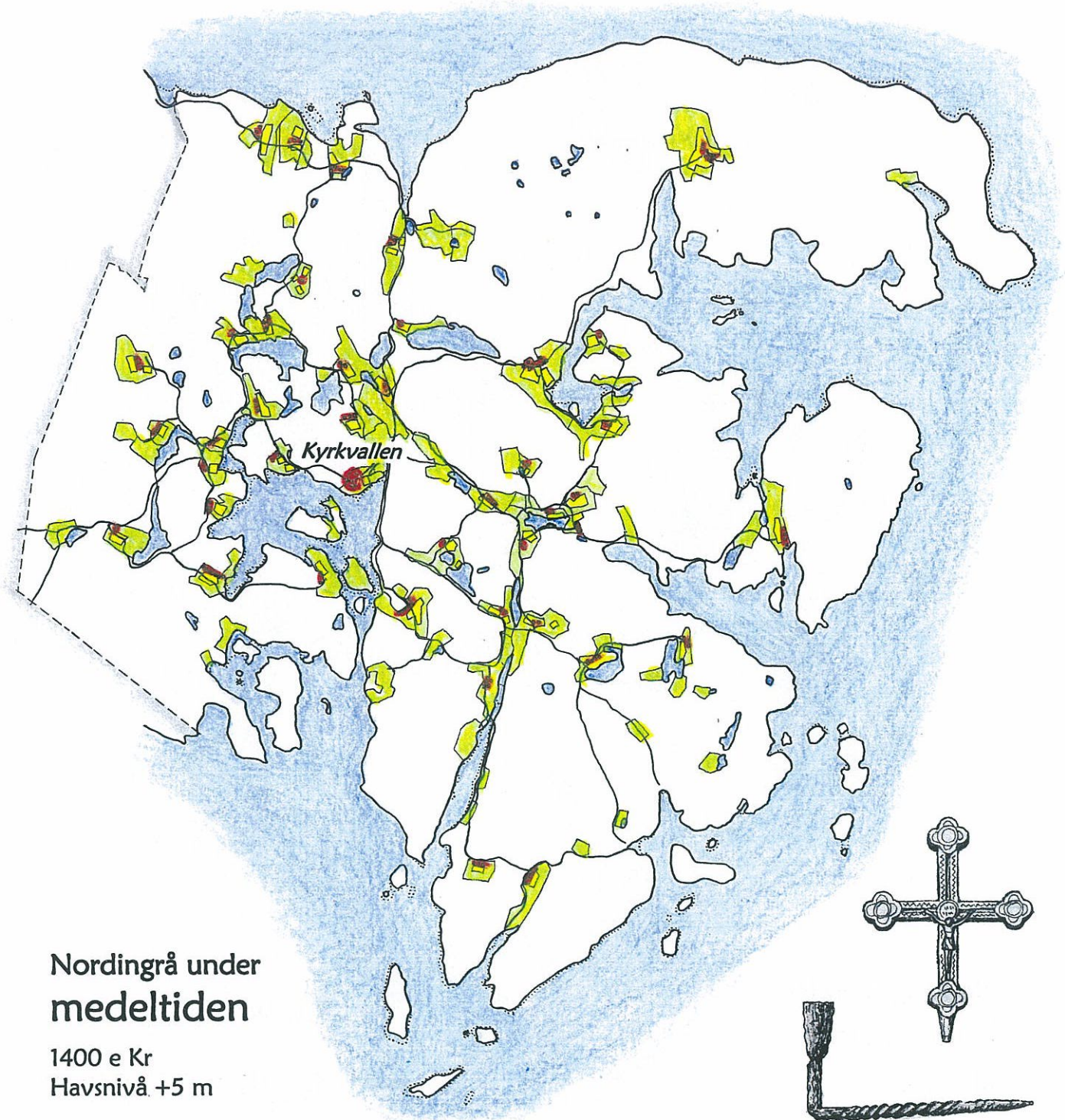

Nordingrå under järnåldern

1000 e Kr
Havsnivå +10 m

”Järnets folk” Jordbruket etableras i Norrland. Bofasta bönder brukar jorden i dalgångarna och djuren betar i skogen. Nordingrå består av många utspridda gårdar vid sjöar och vikar. Människor och djur bor tillsammans i långhus. De döda begravs under jordhögar på gårdsplanen. Ett av gravfälten ligger vid Kyrkvallen, inne på kyrkogården. I Mädan har man funnit ett svärd, en sk scramasax, i en gravhög och i Bergsnäs en spjutspets. Längs kusten finns även lämningar efter säljägare, en helt annan kulturform.

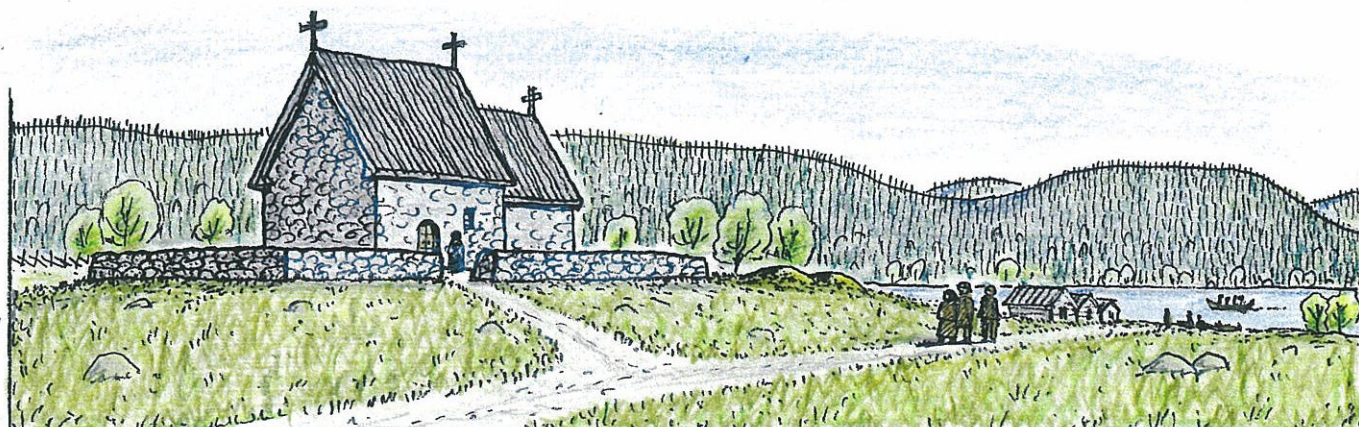

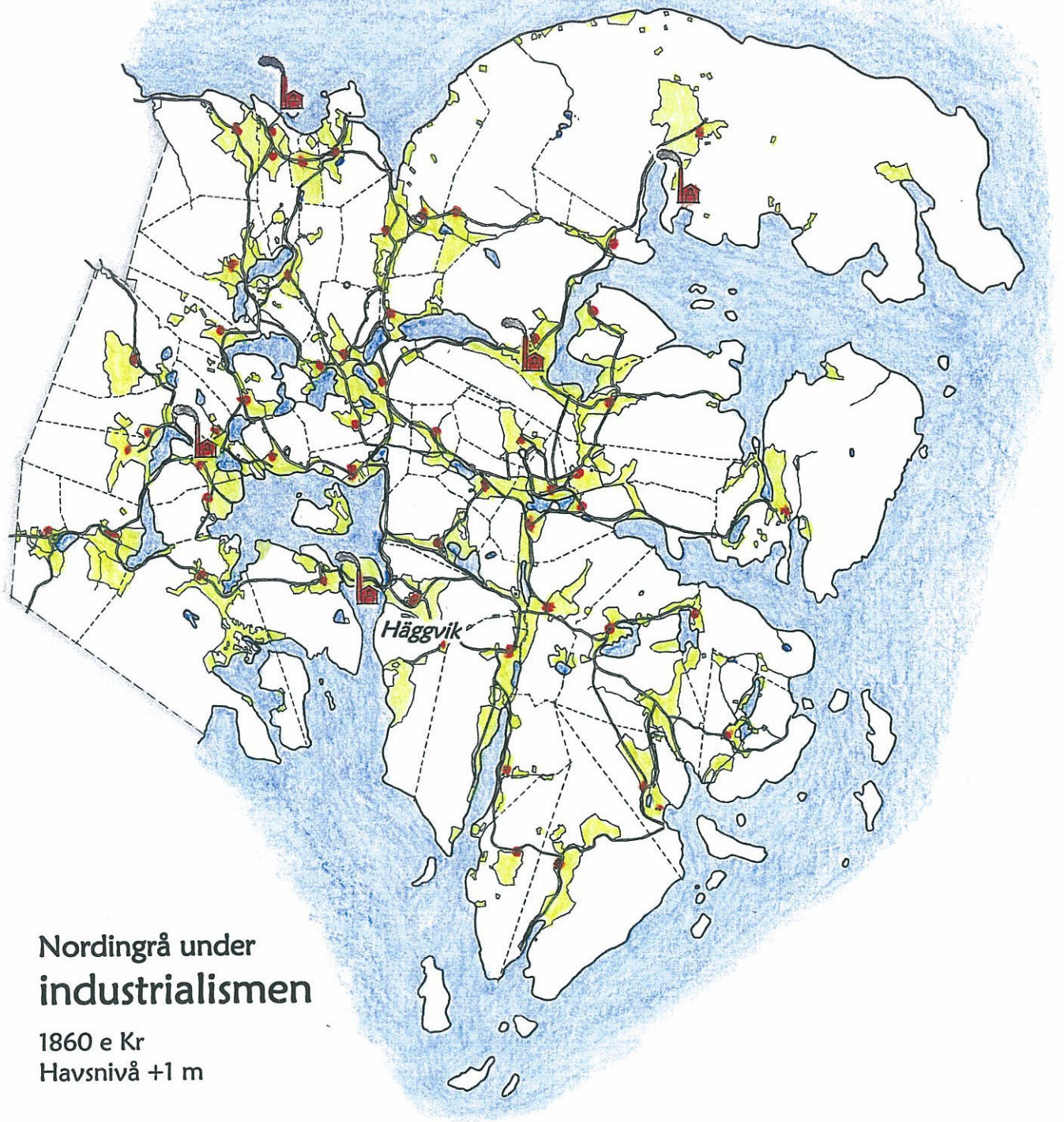

Nordingrå under medeltiden

1400 e Kr
Havsnivå +5 m

"Kristendomens folk" Omkring år 1000 byter man religion från asatro till kristendom. Nordingrå bildar en socken med en kyrka centralt på Kyrkvallen vid Vågsfjärden, invid det vikingatida gravfältet. Den första kyrkan var mycket liten, men byggdes till flera gånger tills slutligen ett valv rasade i slutet av 1700-talet och en ny kyrka måste byggas. Vid utgrävning av kyrkoruinen påträffades bl a mynt, krucifix och ljushållare.

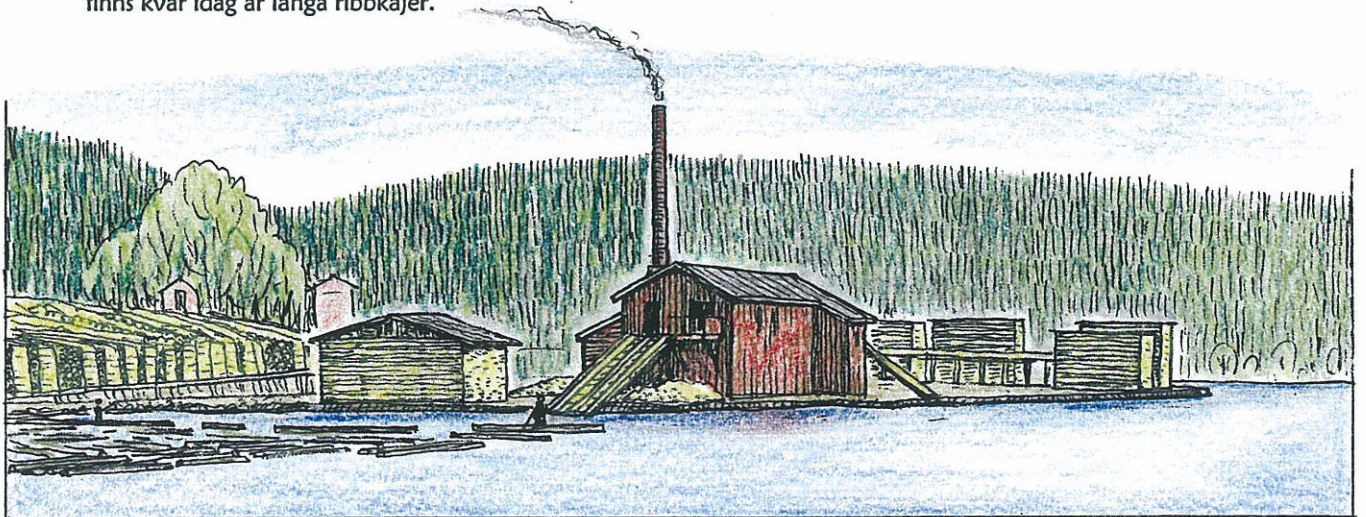

Nordingrå under industrialismen

1860 e Kr
Havsnivå +1 m

"Industrins folk" År 1849 innebär en revolution för Norrland. Den första ångsågen byggs i Tunadal och den följs av hundratals sågar längs Norrlandskusten. Folkmängden ökar dramatiskt och hela landskapet förändras. Även i jordbruksbygden Nordingrå byggs fem ångsågar: Salsåker, Måviken, Omne, Järnsta och Häggvik. De enda spåren som finns kvar idag är långa ribbkajer.

NORDINGRÅ

10 000 år av landhöjning
och kulturutveckling.

Nordingrå i hjärtat av Höga Kusten är präglad av vårt världsrekord i landhöjning. Sedan istidens slut för 10 000 år sedan har vårt landskap rest sig 280 m upp ur havet.

Dessutom har vår speciella berggrundsgeologi skapat ett dramatiskt och unikt landskap.

Tillsammans har det format villkoren för människornas kulturutveckling under 10 000 år, från istid till nutid.

Bilden på framsidan är en kombination av ett landhöjningsdiagram och en illustration av kulturspåren från olika tider.

I en serie tidsbilder från åtta skilda epoker visas exempel från olika platser i landskapet som illustrerar det typiska för just den tiden och kulturen.

Vi följer strandens förflyttning från toppen av Dalsberget vid istidens slut fram till dagens småbåtshamn i Häggvik.

